

NACHYLENIE (13) sb n

a jasne; teksty nie oznaczają é.

sg N nachyleni(e) (11). ◇ I nachyleni(e)m (1). ◇ L nachyleniu (1).

Sł stp brak, Cn notuje, Linde XVII w. oraz XVIII w. w cytacie s.v. *nachylek.*,

I. Rzeczownik od „nachylić” (10) :

1. Zmiana położenia czego, w szczególności zgięcie ku dołowi, zwrócenie w kierunku czegoś (przeważnie znajdującego się niżej); *inclinatio Mącz, Calep, Cn; declinatio Mącz, Cn; devexitas, proclinator Calep, Cn; clinamen, depressitas, flexio, inflexus Calep; devertentia, flexus, nutus Cn (9) :* Enclisis, Latine Inclinatio seu Declinatio, Skłonienie/ Náchilenie. *Mącz* 103c; *Flexio* – Nagiecie, nachilenie. *Calep* 423a, 207b, 309a, 315b, 520b, 533b, [851]b.

Przen (1) :

Wyrażenie: »nachylenie [dzbana]« = *upicie z dzbana (1)*: Gdzieś to dzban piwá dobrego Przegadałby mędrća tego. Iście trzeciem náchyleniem. *RejRozpr* A3.

2. *Poniżenie (1) :* Widziałeś Iehowo náchylenie moię [*perversitatem meam*]/ ładz práwo moie. *BudBib Thren* 3/59 [60].

II. Rzeczownik od „nachylić się” (3) :

1. *Przen: Upadek (o państwie) [czego] (2) :* Ikdby teráznieyżzego Rzeczypołpolitey poftánowienia/ ábo zwątlenie/ ábo náchylenie [*vel debilitatio inclinatiove*]/ ábo ku gorżemu odmiáná vrość mogła. *ModrzBaz* 82.

Wyrażenie: »nachylenie ku zgubie« (1): *Blondus* [...] przed lat ítem y dwudziestą o náchyleniu ku zgubie Rzymśkiego Cefárftwá/ Hiłtorią piłał *StryjKron* 95.

2. *Obniżenie (1) :*

Wyrażenie: »nieba nachylenie«: ná ten czás [*burzy*] bywa to niebá náchylenie. Bo íię ták one zgeftńione obłoki zgromadzaią/ że íię zda dla ich niłkości/ którą ná oko widamy/ iákoby íię y fámo niebo náchylic miáło. *CzechEp* 162.

Synonimy: **I. nagięcie, skłonienie.**

Cf **NACHYLIĆ, NACHYLIĆ SIĘ**